

M Ø T E

i EØS-utvalget

torsdag den 14. mai kl. 17

Møtet var leidd av leiaren i EØS-utvalet, *Haakon Blankenborg*.

Til stades var:

Frå utanrikskomiteen: Haakon Blankenborg, Jan Petersen, Einar Steensnæs, Dag Danielsen, Kirsti Kolle Grøndahl, Harald Hove, Johan J. Jakobsen, Marit Nybakk, Elsa Skarbøvik, Siri Frost Sterri, Tom Thoresen og Ranveig Frøiland (for Thorbjørn Jagland).

Frå EFTA/EØS-delegasjonen: Carl I. Hagen.

Av Regjeringas medlemmer var til stades: Utanriksminister Knut Vollebæk.

Følgjande embetsmenn vart gitt tilgjenge til møtet: Ekspedisjonssjef Atle Leikvoll, Utanriksdepartementet, avdelingsdirektør Anders Erdal, Utanriksdepartementet og byråsjef Johan Kr. Meyer, Utanriksdepartementet.

Vidare var til stades fung. sekretær, Bård Hopland.

D a g s o r d e n :

1. Aktuelle rettsakter for møtet i EØS-komiteen 29. mai 1998. Se vedlagte brev fra Utenriksdepartementet, datert 7. mai d.å., med oversikt over de relevante rettsakter.
2. Eventuelt.

Leiaren: Sakslista er som vanleg rettsaktene og Eventuelt-sakene. Er det noko å melde under Eventuelt? - Det er det ikkje.

Elles har eg eitt spørsmål. Det gjeld gassdirektivet, som har vore omtalt i media som aktuell sak, og som vi for så vidt har diskutert tidlegare. Det gjeld den vidare handteringa, om vi kunne kome inn på den vidare behandlinga, og ikkje på substansen i gassdirektivet - det trur

eg få er førebudde på - og Regjeringas vidare behandling av denne og forholdet til Stortinget.

Av andre aktuelle saker vil eg også nemne patentdirektivet. Det er tillyst ein interpellasjon om det i Stortinget i morgon. Men i og med at det er ei rettsakt som normalt fell inn under denne komiteens arbeid, vil eg også spørje om det same der, korleis prosedyren er tenkt vidare handtert, utan å gå inn i innhaldet. Det er jo delvis fordi vi har vondt for å forstå innhaldet i det, så det er best å la den liggje litt på sida substansielt!

Andre saker som fell inn under denne komiteen? - Det er det ikkje.

S a k n r . 1

Aktuelle rettsaker for møtet i EØS-komiteen 29. mai 1998.

Leiaren: Då gir eg ordet til utanriksministeren.

Utenriksminister Knut Vollebæk: Det er 36 rettsaker og en rekommendasjon som forventes å bli innlemmet i EØS-avtalen på EØS-komiteens møte 29. mai. Dette er én rettsakt mindre enn det som er omtalt i kommentert liste, noe som skyldes at EU har trukket beslutningen om innlemmelse av Europaparlaments- og rådsdirektiv 97/36 om endring av «fjernsyn uten grenser»-direktivet. Likevel har man denne gang 21 beslutninger, som er et langt høyere antall enn normalt. Det har utviklet seg et visst etterslep av rettsaker for innlemming i EØS-avtalen, men med et tyvetalls beslutninger vil man kunne hente inn deler av etterslepet.

En av beslutningene vil for Norges del bli tatt med forbehold om Stortingets samtykke, og skyldes behov for lovendring. Det gjelder beslutningen om å innlemme Europaparlaments- og rådsdirektiv 97/55/EF, om sammenlignende reklame. Stortingsproposisjon om innhenting av slikt samtykke vil bli fremlagt etter møtet i EØS-komiteen.

Det er denne gang seks rettsakter som innebærer tekniske endringer med hensyn til kjøretøy. Den første, på side 1, fastsetter en ny metode for testing av frontkollisjoner og setter krav til maksimal belastning for hva en bil skal tåle uten å påføre fører eller passasjer vesentlige skader. Endringen innskjerper sikkerhetskravene og vil slik kunne bidra til at antall døde og hardt skadde i trafikken går ned.

De to neste rettsaktene, på side 1 og 2, er kun administrative bestemmelser for erstatning av manuelle med databaserte rutiner i forbindelse med typegodkjenning, nærmere bestemt medlemslandenes lovgivning med hensyn til drivstofftanker og motoreffekt.

De tre neste rettsaktene, på side 2 og 3, fastsetter krav med hensyn til lykter på kjøretøy. Kravene legges til grunn for typegodkjenning i EU og nasjonalt. De omfatter markeringslykter foran og bak, stopplys, kjørellys og sidemarkeringslys, lykter for belysning av nummerplate, samt krav til ryggelys og montering av slike.

Samtlige rettsakter vil i Norge bli gjennomført ved endring av kjøretøyforskriften.

Det er videre fire forordninger på legemiddelområdet, omtalt på side 3-6. De har det til felles at de endrer grensene for tillatt mengde rester av veterinærpreparater i næringsmidler av animalsk opprinnelse, dvs. kjøtt, fisk, melk, egg og honning. De opprinnelige bestemmelsene på området, fastsatt i rådsforordning 2377 av 1990, inndeler veterinærpreparater i fire grupper eller vedlegg, avhengig av hvor skadelig rester av slike preparater anses å være. Vedlegg 1 inneholder stoffer med maksimumsgrenser, vedlegg 2 inneholder stoffer der slike grenser anses unødvendig, og vedlegg 3 inneholder stoffer som er til vurdering, og hvor man har fastsatt maksimumsgrenser for et visst tidsrom. Vedlegg 4 inneholder stoffer som ikke skal forekomme i animalske næringsmidler. Det vil føre for langt å omtale innholdet i hver av de fire forordningene som EØS-komiteen skal innlemme i EØS-avtalen. Det kan imidlertid slås fast at den første forlenger fristen for vurdering av en del stoffer, mens de tre øvrige innebærer strengere regler med hensyn til restmengder av veterinærpreparater. I Norge vil forordningene bli gjennomført ved forskriftsendring.

Det er tre rettsakter på tekstilområdet, omtalt på side 6 og 7, hvorav de to første er redaksjonelle endringer av regelverk som allerede er inntatt i EØS-avtalen. Den første gjelder metoder for kvantitative analyser av tekstiler som inneholder to fibre, og innebærer en forenkling av regelverket, den andre gjelder navn på tekstiler og innebærer også en forenkling. Den siste rettsakten innfører nye navn og definisjoner på tekstiler og angir kriterier for beregning av fibervekt. I Norge medfører rettsaktene behov for visse redaksjonelle endringer, samt endring av forskrift om fibermerking av tekstiler.

Det er to rettsakter på næringsmiddelområdet, omtalt på side 7 og 8. Den første er et direktiv som endrer EUs generelle merkedirektiv, ved at den varebetegnelse som er vanlig i produsentlandet, også skal gjelde i mottakerlandet. Reglene har til nå vært omvendt. Direktivet inneholder kriterier for når og hvordan ingrediensmengder skal fremgå av merkingen, samt bestemmelser som skal hindre at forbrukeren blir villedet. Det krever også at det skal opplyses om stivelse inneholder gluten. Dette er av hensyn til personer med cøliaki. Direktivet vil kunne gjennomføres i norsk rett ved en forskriftsendring. For industrien vil merking av ingrediensmengde kunne medføre visse ekstrakostnader.

Den andre rettsakten på næringsmiddelområdet er en forordning som fastsetter visse maksimumsgrenser for nitrat i salat og spinat. Nitratinnholdet i salat er høyt i Norge som følge av vårt kalde klima, men forordningens maksimumsverdier kan likevel aksepteres. Forordningen vil i Norge kunne gjennomføres ved forskriftsendring.

På side 9 og 10 står omtalt to rettsakter på kosmetikkområdet, som begge forbyr bruken av visse stoffer i kosmetiske produkter. Det første direktivet tar sikte på å forebygge smitte av kugalskap og forbyr bruk av vev, væsker og avledede ingredienser fra hjerne, ryggmarg og øyne fra storfe, sau og geit. I og med at EU senere har vedtatt at talg kan tillates, vil direktivet først bli gjennomført i Norge når EUs endring av direktivet er tatt inn i EØS-avtalen. Av hensyn til rettsrekkefølgen er det imidlertid nødvendig å innta det opprinnelige direktivet først. I Norge vil de nye reglene bli gjennomført ved en forskriftsendring.

Det andre direktivet omhandler forbudet mot bruk av bestanddeler som har vært forsøkt på dyr. Et slikt forbud skulle vært innført 1. januar i år, men siden man ikke har funnet tilfredsstillende alternative prøvemeter, utsettes innføringen av forbudet til 30. juni 2000. Direktivet behøver ikke gjennomføres i Norge ettersom det her ikke forekommer dyretesting ved fremstilling av kosmetikk.

På byggevareområdet er det elleve rettsakter, omtalt på side 10-13. Ti av disse er vedtak som gir europeiske standardiseringsorganisasjoner mandat til å utarbeide tekniske spesifikasjoner for en rekke produkter som brukes i bygg- og anleggsvirksomhet. Mandatene beskriver i detalj hvilke krav og fremgangsmåter standardene skal oppfylle med hensyn til helse, miljø og sikkerhet. Vedtakene har vært forelagt EUs faste byggeutvalg der Norge deltar, og vil ikke kreve endringer i norsk regelverk på området. Ett vedtak gjelder produkter som skal klassifiseres som «ikke-brannfarlige», og følgelig heller ikke testes med hensyn til brannfare i forbindelse med produktgodkjenning. Dette vedtaket vil i Norge bli gjennomført ved en endring av tekniske forskrifter i plan- og bygningsloven.

Tre av EØS-komiteens beslutninger gjelder bestemmelser med hensyn til trygd. De to forordninger som er omtalt på side 13-15, gjelder arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende, samt familiemedlemmer, som flytter innenfor EØS-området. Den først omtalte forordningen, 118/97, er en rettslig oppdatering av to forordninger som har vært endret en rekke ganger. Hensikten med oppdateringen er å gjøre regelverket lettere tilgjengelig og klarere. Den andre forordningen, 1290/97, utvider retten til medisinsk behandling for personer som oppholder seg i et annet EØS-land på grunn av studier eller videreutdanning. Forordningen tilrettelegger også for edb-basert informasjonsutveksling mellom medlemslandene, for lettere å kunne beregne trygdeytelser. Beslutningen som er omtalt på side 15 og 16, gjelder bruk av egne skjema for personer som arbeider eller studerer i et annet land enn det hvor de er medlem av trygden. Slike personer har nylig fått rett til medisinsk behandling uten vilkår, dvs. uten krav til at sykdommen har oppstått under oppholdet i landet. Blankettene er kommet i stand for å sikre en praktisk håndheving av denne retten.

En av rettsaktene omhandler forsikring, nærmere bestemt ansvarsforsikring for motorvogner registrert i Slovenia. Det finnes i dag en multilateral garantiavtale som forplikter avtalepartene til å sikre at registrerte kjøretøy har gyldig ansvarsforsikring. Til gjengjeld kan det ikke kreves dokumentasjon av slik forsikring ved grensepassering. Ved kommisjonsbeslutning 97/828 utvides virkeområdet for denne bestemmelsen til å gjelde Slovenia. For Norge, som alt er omfattet av regelverket, kan innlemming av Slovenia tas uten forskriftsendring.

Kommisjonsrekommendasjon 97/489 på side 17 er en anbefaling vedrørende rettslige vilkår for bruk av elektroniske betalingsinstrumenter, dvs. bankkort, visa etc. Blant annet anbefales minstekrav til informasjon til kortinnehaver og spesifisering av plikter og rettigheter for kortinnehaver og utsteder, dvs. banken. En rekommendasjon er ikke rettslig bindende. Forholdet mellom utsteder og innehaver av elektroniske betalingsinstrument er ikke lovregulert i Norge, men er for tiden gjenstand for utredning.

Beslutningen om forbrukervern på side 19 betyr at man får klarere regler for sammenlignende reklame. Visse kriterier må være oppfylt for at sammenligningen ikke skal villedende forbrukeren, bringe konkurrenten i vanry eller utnytte dennes renommé. I norsk lovgivning har man ikke slike bestemmelser i dag, hvilket betyr at loven må endres. Beslutningen i EØS-komiteen tas derfor med forbehold om Stortingets samtykke.

Den siste beslutningen, omtalt på side 20, er en justering av EUs fjerde rammeprogram for forskning, teknologisk utvikling og pilotprosjekter, som ble vedtatt i 1994, dels som følge av at Sverige, Finland og Østerrike siden er blitt medlemmer av EU, dels som en følge av at EU har vedtatt å øke budsjettet for rammeprogrammet. Førstnevnte

justering er av rent teknisk art og uten konsekvenser for EØS-avtalen eller Norge. Sistnevnte justering medfører en økonomisk forpliktelse på ca. 17 mill. kr, men krever ikke Stortingets samtykke ettersom en slik tilleggsbevilgning er hjemlet i St.prp. nr. 2 for 1994-95, om Norges deltakelse i rammeprogrammet.

Det var rettsaktene.

Leiaren: Er det merknader til dette? -

Eg forstår då at det er rettsakta som gjeld fjernsynssendingar som er trekt. Men i og med at den relativt konkret også har med norsk lov å gjere, vil eg berre for protokollen spørje om det er nokon som har innvendingar til den, sidan den er utsend. Dermed har medlemmene hatt høve til å gå igjennom den.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg har ikke gått grundig igjennom den, så jeg vil ta et lite forbehold. Det er jo snakk om en lovsak, så jeg hadde regnet med at vi kunne se på den når den kommer som lovsak.

Leiaren: Kan vi då vere samde om at den har passert gjennom utvalet, og at vi ikkje treng å ta den opp igjen her?

Andre på rettsaktene? - Det er det ikkje. Då kan vi gå vidare på dei andre sakene, og eg gir ordet til utanriksministeren.

Utenriksminister Knut Vollebæk: Da var det gassdirektivet i første omgang.

Den 11. mai fattet medlemsstatene i EU endelig vedtak om direktivet om et felles regelverk for det indre marked i naturgass - det såkalte gassmarkedsdirektivet. Til grunn for vedtaket lå EU-rådets politiske enighet fra desember i fjor, som ikke ble endret av Europaparlamentet. Europaparlamentet sluttbehandlet saken 30. april. Direktivet vil nå bli formelt oversendt EFTA-siden i EØS for vurdering av EØS-relevansen av dette regelverket. Vi vil i løpet av høsten påbegynne arbeidet med en eventuell beslutning om innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen.

Olje- og energidepartementet vil i samarbeid med Utenriksdepartementet nå gjennomgå grundig de mulige konsekvensene av å innføre regelverket. Som kjent la denne regjeringen, så vel som den foregående, i sitt påvirkningsarbeid særlig vekt på å sikre norske interesser vedrørende avgrensningen av direktivets geografiske virkefelt. Dette området er nå gjenstand for nærmere vurdering.

Før en eventuell beslutning i EØS-komiteen vil jeg i samarbeid med olje- og energiministeren komme tilbake med en nærmere redegjørelse for Regjeringens vurdering av direktivet i forhold til innlemmelse i EØS-avtalen.

Leiaren: Der var eit vesentleg stikkord «hausten», så da fall vi litt til ro.

Er det da ut frå det som her vart sagt, nokon som har spørsmål? Det springande punktet var vel her om dette var noko som måtte kome før sommaren, eller om vi hadde lengre tid på oss. - Da har vi lengre tid.

Eg stilte også eit liknande spørsmål i forhold til patentdirektivet.

Utenriksminister Knut Vollebæk: Der er også nøkkelordet høsten. Europaparlamentet fattet et vedtak sist tirsdag, for to dager siden, om direktivet på patentering av bioteknologiske oppfinnelser. Da dette var oppe i Ministerrådet i februar i EU, som vi kanskje har vært innom tidligere, var det tolv medlemsland, bl.a. de nordiske, som stemte for utkastet. Nederland stemte mot, mens Italia og Belgia avstod. Men nå har altså Europaparlamentet vedtatt dette, med et stort flertall, så vidt jeg har fått opplyst. Som kjent forkastet Europaparlamentet et tidligere direktivforslag, men det har da skjedd visse endringer. Dette direktivet vil nå gå til EUs råd - det forventes vel i nær fremtid. Hvis det blir vedtatt der, skal dette også gå til EØS-komiteen, på samme måte som gassmarkedsdirektivet.

Nå skal jeg, som lederen var inne på, svare på en interpellasjon i morgen, hvor jeg for så vidt vil gi uttrykk for Regjeringens syn. Regjeringens syn er vel egentlig allerede kjent. Det er overensstemmende med det stortingsflertallet har sagt om dette, senest 17. desember 1996, og det er, som både jeg selv og statsministeren tidligere har gitt uttrykk for, en restriktiv holdning - og vi kan vel faktisk si en negativ holdning - til direktivet slik det nå foreligger. Men formelt sett skal det gjennom noen organer til før det presenteres for oss, så samtidig som jeg vil gi uttrykk for Regjeringens restriktive og negative

holdning i interpellasjonen i morgen, vil jeg også vise til at Regjeringen vil anse det naturlig å gå tilbake til EØS-utvalget før vi treffer en endelig beslutning vis-à-vis EØS-komiteen. Men jeg kan vel si at det i denne saken ligger an til at vi vil få kanskje en av de vanskeligste sakene vis-à-vis EU, nettopp fordi vi både ut fra Regjeringens syn og også i tråd med stortingsflertallet er meget restriktive til det som foreligger nå.

Leiaren: Takk for den gjennomgangen. Eg vil for min del leggje til at det er ein fordel om dette kan kome til behandling i utvalet såpass tidleg at ein ikkje får noko direkte tidspress for gjennomgangen, dvs. at den kjem så tidleg som Regjeringa føler at den har ein bakgrunn for å presentere direkte holdningar og forslag for utvalet, og på ein slik måte at fagstatsråd og fagkomitear kan bli involverte i denne prosessen. Dette er vel også saker av ein slik type at ein iallfall ikkje skal sjå bort frå at det krevst to møte for å kome gjennom dette. Med den måten som vi førebur sakene på her, med relativt lite skriftleg materiale, er det iallfall fint om Regjeringa kan leggje opp til at vi kan gå eit par runder på saker som dette.

Johan J. Jakobsen (Sp): På bakgrunn av at Nederland, hvis jeg oppfattet utenriksministeren rett, gikk imot dette patentdirektivet, og - hvis jeg oppfattet det også riktig - at de nordiske EU-land stemte for, og en dessuten vet at det vel på høyt nivå er god kontakt med våre nordiske naboer som er medlemmer av EU, er det naturlig å spørre: Var det noe møtevirksomhet, var det noe aktivitet, var det noen kontakt med våre nordiske venner før denne beslutningen var tatt?

Utenriksminister Knut Vollebæk: Vi har hatt kontakt med de nordiske land om patentdirektivet, og vi har også, som jeg har redegjort for her tidligere, hvis jeg ikke husker feil, drøftet dette i Brussel med kommisjonen og der gitt uttrykk for norsk syn. Jeg kjenner ikke helt til prosessen i de andre nordiske land, men det er min forståelse at når man nå fikk et vedtak i Europaparlamentet som er så positivt som det er blitt, har man ment at det har skjedd forbedringer fra behandlingen i rådet og til Europaparlamentets vedtak nå. Det er derfor det skal tilbake til rådet igjen, for det er altså et nytt innhold. De som sitter bak meg, får stoppe meg hvis jeg sier noe helt galt, men slik jeg forstår det, er det et nytt innhold som nå er vedtatt av Europaparlamentet. Det har altså skjedd endringer, og dette skal da tilbake til rådet. Det vi da ikke vet, er selvsagt om det blir det samme stemmemønsteret nå som sist. Jeg vil tro at de som stemte for, vil fortsette å stemme for, men jeg må si at jeg kjenner

ikke nok til om Nederland, Italia og Belgia synes at de har oppnådd så mye at de denne gang vil stemme for. Jeg vet ikke om saksbehandlingen er kommet så langt at vi heller er kjent med det. Det skal jeg prøve å få vite til i morgen, men jeg vet ikke om det foreligger kunnskap om det.

Når det gjelder landenes stemmemønstre her, er det nok uttrykk for ulik vektlegging, ulike holdninger, og noen mener vel da at det som nå har skjedd, er at direktivet har blitt noe bedre på en del områder, og at man derfor ut fra en totalvurdering har funnet å stemme for det. Uten å foregripe begivenhetenes gang, for det er vel galt overfor interpellanten i morgen, vil jeg si fra Regjeringens side at vi synes ikke det. Vi synes ikke at det her foreligger en endring, slik det foreliggende direktivet ser ut i dag, som gjør at det vil være naturlig for Regjeringen å endre holdning, men det skal jeg komme nærmere tilbake til i morgen.

Leiaren: Det vil ta eit år før interpellanten oppdagar kva som er sagt i dette møtet, så ...

Johan J. Jakobsen (Sp): Det var altså ingen tvil om at våre svenske venner var kjent med den negative kritiske holdning som utenriksministeren beskrev før de gav sin tilslutning i Europaparlamentet?

Utenriksminister Knut Vollebæk: Jeg har fått to opplysninger her. For det første når det gjelder dette med direktivet, er det slik å forstå at Europaparlamentet endret ingenting, slik at det har faktisk ikke skjedd noen endring fra rådsvedtaket i februar til parlamentsvedtaket nå sist tirsdag. Det som da går tilbake til rådet, er det samme vedtaket som forelå for rådet i februar, slik at det vil da bli flertall. Om det blir det samme stemmemønsteret, er vi vel ikke kjent med, går jeg ut fra. Men det er altså det samme vedtaket.

Når det gjelder det norske syn, er de nordiske land veldig godt kjent med det, men der er det, som jeg sa, en litt annen vektlegging, og man kan kanskje si at det er et mer «liberalt» syn, hvis man ønsker å bruke det ordet. Men de har vært kjent med det.

Jan Petersen (H): Hva består den forskjellen substansielt i? Jeg skjønner at man endte opp med forskjellige konklusjoner, men hva er egentlig substansen i denne forskjellen mellom de ulike nordiske land?

Utenriksminister Knut Vollebæk: Dette er en del av de tingene vi vil komme inn på i morgen. Det er jo innholdet i direktivforslaget hvor vi på basis av Stortingets vedtak har hatt en veldig restriktiv holdning. Direktivforslaget, slik som det nå foreligger etter de endringene som har vært, utelukker patentering av metoder for kloning av mennesker, metoder for endring av menneskelige kjønnsellers genetiske identitet og metoder som benytter menneskefostre og fremgangsmåter for modifisering av dyrs genetiske identitet når endringene er egnet til å volde lidelse hos dyrene uten å innebære en vesentlig medisinsk fordel for mennesker eller dyr samt dyr fremstilt ved slike fremgangsmåter. Dette er selvsagt i tråd med våre synspunkter.

Men så er det ett punkt hvor det er litt endret. Etter direktivforslaget skal imidlertid oppfinnelser som består i planter, unntatt plantesorter, og dyr, unntatt dyreraser, og fremgangsmåter for fremstilling av dyr og planter kunne patenteres. Dette er i strid med etablert tolkning av den norske patentloven og stortingsflertallets synspunkter under behandlingen av stortingsmeldingen om bioteknologi i 1991. Det er der de andre nordiske land har et noe annet syn på denne type patenter enn det vi har.

Leiaren: Vi kjem tilbake til denne saka. Vi har hatt den oppe fleire gonger frå og med 1991 og fram til i dag. Den kjem tilbake minst ein gong til.

Møtet hevet kl. 17.25